

Informe de seguiment del Màster d' Estudis Avançats en Comunicació Social i Màster Universitari en Comunicació Social 2013-2014

Coordinador del Màster: Javier Díaz Noci

Q1: Demanda, accés i matrícula

En l'actualitat, l'ocupació del Màster Universitari en Comunicació Social, que s'ha començat a impartir per primera vegada el curs 2013-2014, després d'haver estat degudament verificat per les agències de qualitat (ANECA i AQU) és més baixa de l'esperada. El curs 2013-2014 s'han matriculat 13 estudiants, als quals s'ha d'afegir un bon nombre d'alumnes de segon any de l'anterior Màster (Màster d'Estudis Avançat en Comunicació Social), un total d'11, que s'han matriculat a assignatures d'aquesta nova edició. És a dir: entre els alumnes de segon any del MEACS i els alumnes del MUCS, disposem el curs 2013-2014 d'un total de 24 alumnes matriculats a assignatures del MUCS –les dels MEACS no s'imparteixin com a tals, sinó que s'han ofert algunes d'elles com a equivalents d'algunes assignatures del nou Màster.

La coordinació del Màster es troba, per tant, moderadament satisfeta. Tractant-se del primer any d'implantació d'un nou Màster, i en un context de crisi econòmica, estem a l'aguait de poder consolidar la nostra opció a partir del curs vinent. Aquest seria l'evolució del nostre Màster de recerca en comunicació, anomenat MEACS o MUCS, en els darrers anys:

DEMANDA, PREINSCRIPCIONS, ACCEPTACIONS I MATRÍCULA

		2009-10	2010-11	2011-12	2012-2013	2013-2014
Places ofertades (O)		30	30	30	30	30
Preinscripcions (D)	Total	83	105	85	44	67
D/O	1,1	3,5	2,8			
Acceptacions (A)	Total	30	32	34	43	27
A/O	1,0	1,1	1,1			
Matrícula nou accés (M)	Total	22	21	22	25	13

M/O	0,6	0,7	0,7			
Matrícula total		29	34	36	38	24

Com a conclusió arran d'aquestes dades, s'aprecia un notable interès pel nostre Màster, , amb un augment de les preinscripcions respecte al curs precedent, una acceptació més baixa i una matriculació igualment més baixa (67 alumnes preinscrits, 27 que han estat acceptats en haver complert tots els pagaments, i 13 matriculats, més 11 alumnes de segon curs de l'antic MEACS), al llarg dels quatre terminis d'admissió i un cinquè extraordinari. Pel que fa les preinscripcions, hem observat un augment molt notable d'alumnes de nacionalitat xinesa, dels quals només s'ha acabat matriculant una estudiant.

El nombre d'inscripcions és clarament millorable, i vers a assolir aquest objectiu s'adrecen les accions que el departament de Comunicació de la UPF ja està duent a terme -i que explicarem més endavant. Pel que fa les raons i les causes d'aquest descens de matrícula, que no d'interès (dada que ens interessa especialment), en podríem aventurar algunes. Una podria ser el canvi del MEACS al MUCS¹, tot i que, insistim, el nombre de preinscripcions ha pujat respecte al curs 2013-2014, si bé sense arribar a la d'anys precedents, quan la crisi econòmica - i apuntem aquí una altre raó, que podria ser comuna a estudis semblants en altres universitats catalanes i espanyoles - no era tan intensa. Només un 41% dels alumnes preinscrits acaben el seu procés d'admissió, és a dir, paguen les quantitats demanades per reserva de plaça, i d'aquest només la meitat, aproximadament, acaba satisfent la matrícula completa: un 20% dels estudiants preinscrits, una cinquena part d'aquells que mostren interès pel nostre programa, s'acaben convertint en alumnes del MUCS. Desconeixem si aquest estudiants que finalment no s'ens matriculen van a parar a un altre màster o renuncien a fer estudis de postgrau. En qualsevol cas, no voldríem insistir en les possibles causes comunes a altres estudis semblants d'altres universitats, sinó fer una crítica interna i tractar de millorar aquest aspectes que facin del tot atractiu el nostre Màster.

Temps complet/Temps parcial

¹ Com deiem en l'informe del curs 2012-2013, "pretenem dotar al nou Màster d'un perfil encara més marcadament investigador i metodològic, i sempre de forma conjunta amb el doctorat. El Màster pretén ser-ne una via d'accés als estudiants més qualificats i amb més bones qualificacions arran de, sobretot, el treball final de Màster". Sense el Màster de recerca en comunicació, entenem que el nostre doctorat, que en seu nou disseny compleix ara la segona edició, dependria en excés de nodrir-se o bé de màsters especialitzats o bé d'estudiants procedents d'altres universitats exclusivament.

Aquest indicador ha variat força respecte a cursos precedents. El Màster d'Estudis Avançats en Comunicació Social sempre ofería la possibilitat de completar els estudis a temps complet o parcial, si bé un considerable nombre dels nostres estudiants s'inclinava per la denominada "via lenta". Encara que som conscients de ser un dels pocs màsters de la Universitat Pompeu Fabra que té un considerable percentatge dels seus estudiants matriculats a temps parcial i té "un impacte significatiu sobre el total de matrícula", hem considerat important que es mantingui aquesta possibilitat en el Màster Universitari en Comunicació Social que ha començat enguany. Pensem que el tipus d'estudiant que tenim - en part, provinent del món de la pràctica professional dels mitjans de comunicació - fa aconsellable donar unes certes facilitats perquè pugui completar els seus estudis de Màster en dos anys. D'altra banda, com que els estudis de llicenciatura i grau en comunicació són més aviat professionalitzadors, considerem que és per l'estudiant un canvi important i que demana un esforç d'adaptació completar amb èxit el postgrau de recerca, esforç que en un percentatge important compaginen amb feines en empreses de comunicació.

Ara bé, tot i donar aquesta possibilitat, i insistir durant la presentació i tutories inicials als estudiants en que els nostre programa està dissenyat per completar-lo amb dedicació exclusiva, amb una càrrega de treball i exigència que volem sigui alta (el MUCS està pensat per incidir en la vessant metodològica i de disseny dels futur treball de recerca i tesi doctoral en comunicació) de la qual no sempre l'estudiant disposa per raons molt diverses com les ja descrites, tots 13 han optat per completar aquesta edició del MUCS en només un curs. Per tant, i tret d'aquells estudiants que deixin alguna assignatura sense completar o la suspenguin, tots previsiblement seran agresats dels nostre Màster al final del present curs acadèmic 2013-2014. De nou, és una dada molt positiva, ens sembla.

Disposem també, en determinades assignatures del nou Màster i acabant el seu treball final de Màster (20 ECTS), com ja s'ha dit, d'11 estudiants a temps parcial que cursen el segon any de l'antic Màster d'Estudis Avançats en Comunicació. És d'esperar que la majoria acabi amb èxit els seus estudis de Màster a finals del present curs, per la qual cosa la coordinació del Màster es mostra satisfeta.

Procedència de les matrícules

Pel que fa a la procedència de les matrícules, continua el creixent d'internacionalització dels nostres estudiants. Les dades corresponents a l'evolució del diferents cursos és la següent:

	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-2013	2013-2014
Catalunya	44,4	48,3	61,8	52,8	47,36	53,8
Espanya	16,7	3,4	11,8	11,1		7,7
Europa (UE/Altres)	27,8	17,2	8,8	2,8	13,14 / 5,2	7,7
Amèrica del Nord	-	-	-	-	2,6	0
Iberoamèrica	11,1	24,1	8,2	30,6	26,3	14,4
Àsia	-	3,4	-	2,8	2,6	14,4
Àfrica i resta món	-	3,4	-	-	2,6	0

Més concretament, la situació en el curs actual, 2013-2014, és la següent:

País	Continent/Zona geogràfica	Total alumnes	Percentatge
Espanya	Europa / UE	8	61,5
França	Europa / UE	1	7,7
	UNIÓ EUROPEA	9	69,2
	EUROPA	9	69,2
Xile	Amèrica / Llatinoamèrica	1	7,7
	PAÏSOS LLATINOAMERICANS DE PARLA ESPANYOLA	1	7,7
Brasil	Amèrica / Llatinoamèrica	1	7,7
	PAÏSOS LLATINOAMERICANS DE PARLA PORTUGUESA	1	7,7
	LLATINOAMÈRICA	2	15,4
	CONTINENT AMERICÀ	2	15,4
Xina	Àsia	1	7,7

Iran	Àsia	1	7,7
	<u>ÀSIA</u>	<u>2</u>	<u>15,4</u>

Distribució geogràfica dels alumnes del MEACS, curs 2013-2014 (nova incorporació).

Font: Elaboració pròpia

S'aprecien unes considerables variacions entre els dos darrers cursos 2011-2012 i 2012-2013 a l'actual: hem passat del 64% d'alumnes de l'estat espanyol en 2011-2012 a un 47,46% el curs següent, menys de la meitat, per tant, a superar el 60% en aquest curs 2013-2014. Fonamentalment, a més es tracta d'alumnes de residència i naixement en Catalunya, o de parla catalana (valencians) o que han fet els seus estudis previs en Catalunya. S'afegeixen els alumnes de Rússia, Perú, Romania, Portugal o Bolívia procedents del MEACS. Per tant, en conjunt hem assolit un dels objectius del nou Màster: una creixent internacionalització dels nostres estudis.

Ara bé: aquesta edició (2013-2014), per las raons que siguin – i que només podríem aventurar, a falta de dades empíriques que ho confirmessin – el gruix dels nostres estudiants és local, en un moment en el qual, per cert, tractem d'apostar per la introducció de la llengua anglesa com a llengua d'ensenyament de part de tres assignatures i de potenciar el multilingüisme. S'aprecia un domini de les llengües llatines entre els nostres estudiants, amb el castellà/català com a llengua majoritària. Si renunciéssim, però, a oferir algunes assignatures, o part d'elles, en llengua anglesa perdriem, d'una banda, la possibilitat d'atreure alumnes d'altres indrets del món, i també d'introduir als nostres alumnes al ús actiu o passiu de la llengua de comunicació científica internacional. D'altra banda, no hem aconseguit atreure estudiants d'altres llocs d'Espanya, bé sigui perquè l'oferta de màsters de recerca en comunicació és molt abundant, bé pel canvi d'orientació en el nostre Màster (tractant, tot sigui dit, d'oferir un programa més homogeni, menys temàtic i més enfocat a la metodologia de recerca, i més semblant als màsters de recerca en comunicació d'institucions universitàries de prestigi de l'UE, que la majoria d'aquells altres màsters, com quedava palès a un estudi dut a terme el curso 2011-2012 presentat al CQUID), bé pels preus, més elevats que en altres comunitats autònomes, del nostre Màster. Ha disminuït el nombre d'alumnes europeus, enguany només de l'UE (una estudiant francesa). En línies generals, el nostre Màster és ara europeu, amb un 69,2% d'alumnes d'aquest continent (el curs 2012-2013 era del 68,42%), però, de fet, és un màster predominantment d'alumnes catalans. Destaca, de nou, l'absència d'alumnes dels països rics de l'Unió Europea, cap alemany, holandès, britànic o nòrdic. Per contra, el pes dels alumnes llatinoamericans ha baixat respecte a edicions precedents, ara es situa al voltant del 15,4%, el curs 2012-2013 era del 26% i el curs 2011-2012 era del 30%. La presència d'alumnes d'altres continents, singularment Àsia és testimonial: dues alumnes, una xinesa i una iraniana, amb dificultats per expressar-se si no és en anglès – mentre que es palès l'esforç que alguns estudiants i fins i tot del propi coordinador del Màster hem de fer per expressar-nos a un alt nivell en anglès, tot i que considerem que és un aspecte en què necessàriament hi hem d'insistir en

properes edicions. Ajudaria que tant docents com a estudiants poguéssim aprofitar els diferents cursos de capacitació que ofereix la UPF, tot i que això afegeix càrrega docent i discent a un Màster ja per sí dens.

Es tractaria, per tant, d'un punt feble, que ja vam deixar clar en l'informe de l'any passat i que, tot i els avanços significatius dels últims anys (que han de contemplar-se en conjunt, sense fixar-nos exclusivament en la present edició) no aconseguim atreure molts dels nostres mateixos estudiants, ni tants estudiants estrangers com ens agradaria, fins i tot per donar al Màster el caire internacional que pretenem. Segurament, el caire més aviat professionalitzador dels estudis de llicenciatura i grau de la nostra Facultat no adreça aquest estudiants cap a la recerca, on les sortides laborals immediates no són tan visibles com en el cas dels estudis de grau. Alguns dels nostres estudiants locals han manifestat la seva intenció de no continuar amb el doctorat. Hauríem, per tant, de dur a terme iniciatives que presentin el màster en els estudiants de grau d'una forma atractiva, i el departament prepara aquest any una bateria d'iniciatives en aquest sentit. S'ha de recordar, però, que seguim comptant amb el hàndicap de no poder oferir un màster de 120 ECTS, que és el que necessiten a la majoria dels països d'Europa per poder continuar amb els estudis de doctorat, per tant és un mercat en el qual no hi aconseguim gaire penetració.

Q2: Rendiment

La taxa de rendiment mostra dades altes. Si bé en edicions anteriors hi ha hagut davallades, pel que fa a l'edició 2011-2012, hem de dir que els considerem altament satisfactoris, ja que hem superat el 95%, un 9% més que en l'edició anterior. La taxa d'abandonament fa dos cursos, 2011-2012, va ser de 0, la qual cosa òbviament ens omple de satisfacció, ja que els anteriors tres cursos acadèmics se situava al voltant del 10%. És la nostra voluntat, no cal dir-ho, que en les properes edicions del Màster ens mantinguem en una taxa d'abandonament nul·la o molt baixa. De moment, tots els estudiants del MEACS (els que van començar el curs 2012-2013, i que fan durant 2012-2013, 11 persones en total) han matriculat íntegrament els crèdits que els hi faltaven, i és d'esperar que no hi hagi cap abandonament. El curs 2012-2013 només una alumna no va superar el treball final de Màster. I pel que fa al MUCS, aquest curs 2013-2014 tots els estudiants estan cursant el Màster a temps complert.

Aquesta vessant també es va analitzar a la Memòria de verificació del nou Màster Universitari en Comunicació Social. La situació la resumíem així. "Después de cuatro años de impartición del Máster en Estudios Avanzados en Comunicación Social, y vistos los resultados obtenidos, se pueden ajustar la Tasa de graduación (graduados de una cohorte en el tiempo previsto en el plan de estudio del máster) y la Tasa de abandono (estudiantes de una cohorte que abandonan en el periodo previsto para graduarse del máster) del Máster Universitario en Comunicación Social a los resultados obtenidos en

este máster. Después de esa revisión, la tasa de graduación del máster en Estudios Avanzados en Comunicación Social se puede situar en el 85%, y la tasa de abandono en el 15%”. A hores d’ara, podem dir que la tasa d’abandonament de l’últim curs ha estat més baixa i previsiblement aquest curs, amb la doble oferta MEACS/MUCS, també ho serà.

Q3: Satisfacció de la docència a la UPF

El grau de satisfacció dels estudiants del Màster d’Estudis Avançats en Comunicació Social pot ser qualificat d’alt. Estem, segons la taula adjunta, per sobre de la mitjana dels màsters de la UPF:

MÀSTER	Participació %	Classes magistrals	Classes pràctiques	Classes de seminari	L'assignatura en el seu conjunt
Estudis Avançats en Comunicació Social	43,51	8,60	8,45	8,32	8,60
Mitjana Màsters UPF	33,3	8	7,6	7,7	7,9

Per assignatures, les dades d’AVALDO ens ofereixen igualment un panorama molt satisfactori. La majoria de les assignatures es manté en graus de satisfacció superiors al 8, el curs 2011-2012 només dues assignatures baixaven d’aquesta puntuació (una d’elles, amb un 7,83). De les assignatures del curs 2012-2013, la mitjana és igualment alta, amb dades de tres assignatures, que assoleixen una mitjana de 8,75, 9 i 9,5.

Q4: Pràctiques externes, mobilitat i inserció laboral

El Màster d’estudis Avançats en Comunicació Social és un màster de recerca sense programa de pràctiques obligatòries o inserció laboral. Això continua en el Màster Universitari en Comunicació Social. Tot i així, durant el curs 2010-2011 es van signar 8 convenis de pràctiques amb empreses, el curs 2011-2012 se’n van signar 3 i el 2012-2013 dos, només aquells que tenien a veure amb la recerca acadèmica.

De cara al nou màster, manteníem la conveniència de restringir la realització de pràctiques. Ara bé, s’han atès les peticions de convenis de pràctiques, s’han aprovat les que tenien a veure amb la recerca universitària i els continguts del Màster, i s’han derivat al departament – que, de cara al futur, s’en farà càrrec de la decisió última sobre

pràctiques dels estudiants als màsters que estan sota la seva responsabilitat – altres que proposaven més aviat tasques relacionades amb la pràctica professional periodística.

Caldria insistir que el Màster d'Estudis Avançats en Comunicació Social, i el seu successor el Màster Universitari en Comunicació Social no contemplen programes de pràctiques, només s'admeten excepcionalment convenis de pràctiques que es proposen, a instàncies dels estudiants, i que normalment tenen més a veure amb la pràctica professional de comunicador que amb tasques de recerca pròpiament dites. Tot i que des de la coordinació del Màster s'intenta que els alumnes en siguin molt conscients, i que s'insisteix tant amb els estudiants com amb les empreses i institucions que s'adrecen a nosaltres demanant aquestes pràctiques, que el seu contingut ha de tenir relació amb els estudis del Màster, clarament adreçat a la formació d'investigadors acadèmics. Dit això, és també una oportunitat pels nostres estudiants poder mantenir un cert contacte amb el món professional –tot i que el nostre no és un Màster professionalitzador- i obtenir una certa remuneració econòmica que els permeti poder continuar amb uns estudis que els resulten onerosos. Per tot això, el grau de satisfacció de la coordinació del Màster amb les pràctiques que eventualment s'en fan és relatiu: els alumnes estan contents –tot i que resulta molt difícil, malgrat la insistència de la coordinació dels estudis perquè s'en facin- obtenir informes escrits finals ni d'empreses o institucions ni d'estudiants: un cop dutes a terme les pràctiques, i acabat els estudis de Màster, resulta difícil obtenir aquest retorn.

El destí natural dels estudiants del MEACS (i del MUCS) és continuar amb els estudis de doctorat, més que no pas l'inserció laboral directa a empreses de comunicació. El curs 2013-2014 s'han matriculat al Doctorat en Comunicació que oferim al Departament homònim de l'UPF un total de 10 alumnes que havien estat matriculats al MEACS durant el curs 2012-2013.

L'explicació del Treball Final de Màster és la que apareix a la Memòria de Verificació del nou MUCS (no hi ha cap diferència amb el seu predecessor, el MEACS, en tot cas resulta més concreta ara), i és la següent (transcrivim de l'esmentada Memòria):

Trabajo Final de Màster

Proyecto de investigación que se propone desarrollar como tesis doctoral en el futuro. Tendrá que incluir, como mínimo:

- Una presentación del tema específico escogido y justificación de su importancia, novedad y relevancia académica.
- Estado de la cuestión.
- Problema de investigación, pregunta de investigación y/o hipótesis, objetivos.
- Metodología, especificando las técnicas concretas a aplicar en la investigación.
- Estructura y contenidos de la investigación a desarrollar, definición de los conceptos principales sobre los que se construirá la investigación.

- Bibliografía, documentación y materiales necesarios para los objetivos de la investigación.

- Cronograma.

A ser posible, se espera que el alumno tenga un tema de investigación concreto que, con la ayuda de su adscripción a un grupo de investigación del Departamento de Comunicación y de las diferentes asignaturas de las otras dos materias, vaya cristalizando en un proyecto concreto de investigación y en el trabajo final de investigación, naturalmente obligatorio, que normalmente se redacta bajo la supervisión de un tutor durante el tercer trimestre del Máster, y que se defiende en sesión pública ante un tribunal formado al efecto. El estudiante intensifica su dedicación al *Trabajo de fin de máster* en el tercer trimestre, aunque puede empezarse antes, si así se determina de acuerdo con los directores y tutores académicos. El Máster concluye con la evaluación y calificación del *Trabajo de fin de máster*.

Q5: Innovació i millora docent

En el curs 2012-2013 es van poder oferir totes les assignatures del pla d'estudis del Màster (s'oferien 120 crèdits, mentre que el Màster és de 60 ECTS; al MUCS, s'ha reduït l'oferta a 90 ECTS, com consta a la memòria de verificació). En el present curs 2013-2014 s'han hagut de suspendre tres assignatures optatives, degut a que no s'ha completat l'oferta d'alumnes. Pel proper curs, a l'aguait que la matrícula sigui més elevada, hem decidit mantenir tota l'oferta d'assignatures.

Bàsicament, i amb algunes modificacions que s'han anat practicant en els darrers anys (substitució d'assignatures amb un nombre d'alumnes prou baix durant dos anys), l'estructura és la mateixa del començament del Màster. L'estructura de mòduls s'ha mantingut sense variar. S'ha modificat l'estructura al passar del MEACS al MUCS. Es tracta d'una estructura totalment renovada, que és aquesta:

Materia	Descripción	Asignaturas	ECTS
Métodos de investigación en comunicación	- Metodología de las ciencias humanas y sociales aplicadas a la comunicación.	Investigación en línea: uso y diseño de bases de datos	5 ECTS
		Métodos de investigación cuantitativa y experimental en	5 ECTS
<i>Todas las asignaturas de esta materia son</i>			

<i>obligatorias.</i>		comunicación	
		Métodos de investigación cualitativos en comunicación	5 ECTS
		Análisis de contenido y del discurso comunicativo	5 ECTS
		Historiografía de la comunicación: Tendencias y técnicas	5 ECTS
Tendencias de la investigación en comunicación <i>Materia compuesta por asignaturas optativas. El alumno tendrá que escoger cuatro de ellas (20 ECTS)</i>	- Estado de la cuestión de la investigación internacional en comunicación: Principales temas de la agenda investigadora en comunicación. - Estructura y redacción de una investigación en comunicación.	Sociedad de la información y el conocimiento	5 ECTS
		Técnicas de escritura, edición de textos y difusión internacional de la investigación en comunicación	5 ECTS
		Últimas tendencias de investigación en comunicación	5 ECTS
		Comunicación política	5 ECTS
		Políticas de comunicación	5 ECTS
		Cibercultura y comunicación	5 ECTS
		Comunicación y persuasión	5 ECTS
		Comunicación e interculturalidad	5 ECTS
		Comunicación científica	5 ECTS
		Ética y comunicación	5 ECTS
Trabajo final de	Proyecto de	Trabajo final de	15 ECTS

investigación	investigación que se propone desarrollar como tesis doctoral en el futuro.	investigación	
<i>Materia obligatoria.</i>			

Per un Màster de 60 ECTS s'ofereixen ara, per tant, 90 ECTS. Com ja explicàvem en l'informe del curs passat, la raó d'aquest canvi és que hem detectat una certa heterogeneïtat en els continguts de les assignatures que componen actualment la nostra oferta, més aviat al voltant de determinats temes, i hem deixat en bona mesura els continguts metodològics a assignatures d'altres Màsters. Estem convençuts que el departament ha assolit una maduresa en la recerca, amb un creixent nombre de trams de recerca i de publicacions d'impacte internacional, i de grups de recerca reconeguts, amb un bon nombre de projectes de recerca competitiu.

Valorem molt positivament les dades de que disposem, tot i que voldríem aprofundir en l'unificació i millora de la valoració dels nostres alumnes. En qualsevol cas, i amb aquestes dades de l'EVSOE, entenem que mantenim un nivell més que acceptable:

MÀSTERS	Participació %	Classes magistrals	Classes pràctiques	Classes de seminari	L'assignatura en el seu conjunt
Estudis Avançats en Comunicació Social	43,51	8,60	8,45	8,32	8,60

Pel que fa al Pla d'Acció Tutorial, tant el MEACS com el MUCS han comptant sempre amb ell. Tant bon punt es matriculen al Màster, es proposa als alumnes un tutor que conduirà des del primer dia els seus estudis de postgrau, i que serà el supervisor del treball final de màster, sense el qual no poden obtenir el títol corresponent.

El Pla d'Acció Tutorial es recollia a la Memòria de Verificació del MUCS, que no fa sinó insistir i desenvolupar el que ja es feia al MEACS. Transcrivim de l'esmentada Memòria:

La implantación de los Másteres Oficiales adaptados al EEES se ha acompañado de la introducción de la figura del tutor, que se prevé que tenga un papel relevante en el acompañamiento del estudiante en las distintas etapas: acceso, desarrollo y transición laboral o al doctorado.

De acuerdo con las "Normas académicas de los Másteres Oficiales" (Acuerdo de gobierno de 10 de mayo de 2006), el tutor debe prestar apoyo al estudiante en relación con su formación académica y profesional en el contexto del

recorrido formativo específico de cada Máster, y con arreglo a las siguientes funciones:

- Informativa: facilitar información de carácter general y específica sobre las cuestiones que plantee el alumno.

- Seguimiento académico e intervención formativa: para introducir mecanismos de seguimiento del rendimiento y progresión académica del estudiante, orientar sobre los modelos de aprendizaje más adecuados, y ayudar a planificar el itinerario curricular del estudiante

- Orientación profesionalizadora y del recorrido formativo: para realizar acciones de tutoría que orienten el estudiante en la configuración de su itinerario profesional.

El seguimiento del trabajo será mediante:

Tutorías presenciales y no presenciales, estas últimas con carácter complementario, nunca rebasando el 20% de las horas totales de tutoría. El tutor y el estudiante acordarán al principio de curso un calendario de tutorías y un plan de trabajo que será remitido a la coordinación del Máster. Se recomienda que el profesor tutor vaya solicitando del estudiante la realización y entrega de las diferentes partes de que se compone el trabajo final del estudiante para su discusión (*working papers*), acercándonos así al sistema tutorial de las universidades más prestigiosas del mundo. El grado de cumplimiento, certificado por el tutor, del calendario y el plan de trabajo serán tenidos en cuenta en la evaluación final.

Entenem que l'acció tutorial és central en els estudis universitaris de postgrau, encara més ja que el Màster té com a objectiu principal adreçar els estudiants cap als estudis de doctorat, on necessàriament han de tenir un tutor (i un director de tesi). Com que el Treball Final de Màster (TFM) està dissenyat perquè sigui el projecte de la futura investigació doctoral, el tutor és una peça fonamental en el procés. La coordinació manté una reunió trimestral amb els tutors per rebre *feedback* de la marxa de la supervisió dels alumnes, i els manté informats dels criteris de tutorització i valoració del treball final de màster, que en qualsevol cas sempre se sotmès a la valoració d'un tribunal compost per tres professors del Departament de Comunicació durant un acte públic que volem que sigui semblant a les defenses de tesi doctoral. En concret, es recorda als tutors la necessitat de guiar-se per les directrius emanades per les agències d'avaluació de l'activitat docent i investigadora, i en concret pel document *Cómo elaborar, tutorizar y evaluar un trabajo de fin de Máster*, de l'Agència de Qualitat de Catalunya (AQU).

Igualment, a començament de curs alumnes i tutors són informats dels criteris formals que han de regir els treballs finals de Màster, i que valorarà necessàriament el tribunal, que són els següents:

1) CORRECCIÓ DEL TREBALL ESCRIT:

1.1. Correcció lingüística

- Ortogràfica.
- Morfosintàctica
- Puntuació.

1.2. Correcció formal

- Coherència en la citació bibliogràfica. Es recomana:
- Seguir un d'aquestes sistemes de citació: MLA Style/APA Style.
- Esmentar al treball quin sistema concret s'ha emprat.

1.3. Estructura del treball, segons les recomanacions (requisits formals del treball) a

<http://www.upf.edu/decom/masters/comunicaciosocial/tfm.html>

1.4. Ús de fonts (preferentment primàries) i documentació:

- Actualització.
- Rellevància.

2) CORRECCIÓ ORAL

2.1. Posada en escena de la defensa del treball i domini dels recursos de l'expressió.

2.2. Adequació del material emprat en la defensa oral.

2.3. Capacitat de rèplica i argumentació.

3) FONAMENTACIÓ DEL TREBALL

3.1. Tria del tema i adequació a les línies de recerca del departament de Comunicació de la UPF.

3.2. Originalitat.

3.3. Rellevància científica.

3.4. Correcte desenvolupament teòric.

3.5. Correcta fonamentació i justificació metodològica i en l'explicació de les tècniques específiques que es faran servir.

3.6. Viabilitat del projecte com a futura tesi doctoral a desenvolupar en tres anys.

3.7. En el cas d'aquella alumnes que s'acollin a la modalitat B, a més es valorarà la rellevància de les conclusions.

(sobre les modalitats A i B, ens acollim a la normativa del departament al respecte:

http://www.upf.edu/decom/_pdf/normativa/proc_t_recerca.pdf).

Pel que fa a la possibilitat de sol·licitar i dur a terme un PlaQUID, s'ha valorat la possibilitat durant el present curs 2013-2014. Atès el possible canvi en la direcció del MUCS, s'ha optat per consultar amb el futur coordinador la possibilitat, i s'ha decidit posposar la petició fins el curs 2014-2015, per tal que el nou responsable pugui comprovar per ell mateix la marxa dels estudis. En tot cas, la coordinació sortint i entrant, que actuen de forma conjunta en aquest període d'interinitat, estan d'acord en sol·licitar durant el proper curs 2015-2015 un PlaQUID, segurament adreçat a dur a terme una exploració del mercat. Aquest serien les línies mestres de la proposta, de la que es faria responsable el professor Lluís Codina, tal vegada amb la col·laboració de qui fins el present curs ha estat el coordinador del MEACS i del MUCS, el professor Javier Díaz Noci:

- Enquestes a egressats del MUCS i el MEACS
- *Focus groups* amb egressats dels Màsters.
- Anàlisi comparativa dels nostres estudis i d' altres semblants, del món, actualitzant les dades del PlaQUID previ al disseny de l' actual MUCS.
- *Expert panel*/local (presencial) i *Delphi study* internacional (no presencial) amb especialistes en educació de postgrau de recerca en comunicació, per establiment de tendències.
- Enquesta de perfil i expectatives a alumnes de nou ingrés.

L'estudi es dissenyaria durant el curs 2014-2015, i es duria a terme durant el primer trimestre de 2015-2014 (és a dir, entre setembre i desembre del proper any 2015).

Q6: Persones, gestió

Com que tant el MEACS com el nou MUCS són l'antesala dels estudis de doctorat, i com que ens concentrem en la coordinació del Màster, hem assolit més agilitat en aquest aspecte. Els coordinadors del Màsters de recerca del departament som membres de la Comissió de Doctorat del departament de Comunicació, que a partir del curs 2012-2013 coordina el catedràtic Jaume Guillamet. La nova estructura funciona molt bé i com a coordinador del MEACS / MUCS estic molt satisfet dels resultats. És clar que voldríem ser capaços de nodrir amb molts més alumnes

El professorat s'ha anant consolidant, i hi ha hagut, en la mesura que l'estructura del Màster ho ha fet possible, la incorporació de professors joves, amb la baixa d'alguns professors emèrits. Amb la implantació del nou MUCS, el nostre professorat haurà de reunir els requisits següents:

- El 100% dels professors del nostre Màster hauran de ser doctors. Fa dos edicions que complim aquesta condició.

- Els membres del departament que tinguin trams vius de recerca, siguin investigadors principals o membres de projectes de recerca competitiu, i hagin publicat en els darrers 5-6 anys articles en revistes internacionals de reconegut prestigi i impacte, preferentment en aquelles del Journal Citation Reports, són professors del Màster o tutors dels nostres estudiants.

- En la mesura de les nostres possibilitats, tractarem d'impulsar que els nostres professors siguin capaços d'impartir docència en llengua anglesa. En aquests moments, la gran majoria és capaç de dirigir projectes de recerca en qualsevol de les tres llengües oficials: català, castellà i anglès. De fet, s'han defensat i aprovat treballs de recerca en aquests tres idiomes, en portuguès i en italià.

El nou Màster només contempla professors que compleixin aquest requisit, i només els doctors amb ells poden fer docència del Màster. Aquest és el quadre de professorat disponible, que ha anat augmentant a mesura que més professors han assolit els requisits indicats. Transcrivim de la Memòria de verificació del nou Màster (raó per la qual el text està en castellà):

Universidad	Categoría	Total %	Doctores %	Horas %
UPF	Catedrático de universidad	22,2%	100%	25%
UPF	Profesor titular de universidad	44,4%	100%	50%
UPF	Profesor agregado	14,8%	100%	15%
UPF	Otro personal docente con contrato laboral	18,5%	100%	10%

Pel que fa al suport administratiu al Màster, es dona des de la Secretaria del Departament de Comunicació. La Secretaria participa en la sessió de Tutories dels Estudiants facilitant informació sobre el procés de matrícula, calendari acadèmic, informació secretaria acadèmica, aula global, etc. També organitza una sessió amb el personal de Biblioteca, Informàtica i PEI per informar sobre els seus serveis. A més de la pàgina web del Màster s'ha creat un compte de correu electrònic des d'on es dona informació i resposta a totes les qüestions referents a tràmits acadèmics i normativa. Els estudiants poden fer la majoria de tràmits mitjançant aquesta adreça. Les qüestions acadèmiques són reenviades al coordinador del programa.

El SIGQ, sistema que divideix l'avaluació dels Màsters de la Universitat Pompeu Fabra, resulta útil per entendre els resultats i les característiques dels estudis. Pel que fa al

Màster de recerca en comunicació, la principal utilitat en aquest moments és que és una eina per veure quines són les característiques, i per tant també els punts febles i els punts forts, de l'actual disseny (Màster d'Estudis Avançats en Comunicació Social) i quines qüestions s'han de millorar de cara al nou disseny, el Màster Universitari en Comunicació Social, en bona mesura inspirades pels informes d'anys previs i havent detectat determinades necessitats o, almenys, la conveniència d'introduir reformes en els nostres estudis.

És clar que posteriorment, i arran d'aquest indicadors, podrem prendre, si s'escau, decisions importants que millorin el disseny del Màster, com ara el tipus de públic al que ens adrecem, l'ús de les diferents llengües en l'ensenyament, l'evolució en la procedència de l'alumnat, i les millores que hem assolit, i que queden reflectides en el present informe, com ara l'innovació docent, la mobilitat i, sobretot, el sentit general de caire investigador del nostre màster.

Pla de millora

En concret, i per acabar aquest informe, proposem el següent pla de millora de cara a futures edicions, sobretot tenint en compte que hem arrencat el nou disseny del Màster i ens trobem en un moment en què la primera edició no ha tingut la matriculació esperada. Ara per ara, el departament de Comunicació ha posat en marxa un seguit d'accions dirigit a atreure més estudiants – més matriculació, de fet, perquè, com s'ha dit abans, el nombre de preinscripcions és alt –, que són les següents:

1. Actualitzar i millorar la informació de la pàgina web del Màster, i fer-la més atractiva. En aquest sentit, s'ha de dir que la secretaria del Màster ha fet una tasca excel·lent, ja que el nou MUCS compta amb una triple plana web en les tres llengües oficials del Màster, amb la normativa, orientació als estudiants, continguts de les assignatures, llengua d'impartició de docència, etc., complint així amb els requeriments de les agències d'avaluació. En concret, s'estan ja realitzant vídeos en les tres llengües del Màster (català, castellà, anglès) per presentar la nostra oferta.
2. Refer el flyer que s'edita des del Rectorat, amb informació més concreta i actualitzada.
3. Replantejar les sessions informatives sobre el Màster, fent-les més intenses, i en concret fer-ne pels alumnes de quart curs de comunicació (Periodisme, Comunicació Audiovisual, Publicitat i relacions Públiques), i fer-ne dues d'obertes a tot el públic universitari.
4. Campanya externa a les universitats espanyoles i catalanes (amb repartiment de cartells i de *flyers* en centres seleccionats de tot l'Estat).

Altres accions inclouran necessàriament una reflexió al si del departament sobre l'evolució del nou Màster, amb aspectos com ara: procedència dels estudiants (tractem en

tot moment de donar una oferta atractiva per alumnes d'arreu del món i que demostrin la seva excel·lència investigadora), pla de multilingüisme, contingut i articulació de les assignatures, implementació de les directrius sobre tutories per part de l'AQU, que ja s'està duent a terme amb reunions engegades pel coordinador del Màster amb el claustre de professors del Màster, per tal que la articulació sigui màxima, seguiment dels estudis dels alumnes, i una reflexió més àmplia sobre les tendències en l'oferta d'aquest tipus de Màsters al nostre entorn, i de com oferir un programa el més atractiu i sòlid possible.